

SARADNJA DUNAVSKIH ADMINISTRACIJA ZA PLOVNE PUTEVE KROZ PROJEKAT NEWADA

Ivan MITROVIĆ
Republika Srbija, Direkcija za vodne puteve

REZIME

Reka Dunav postaje sve značajnija tema, kako u Srbiji, tako i u regionu i Evropskoj uniji. Evropska komisija usvojila je Strategiju Evropske Unije za dunavski region 08. decembra 2010. godine. Radi se o prvoj strategiji EU, u čiju izradu su aktivno uključene i zemlje koje nisu članice EU, među njima i Srbija. Strategija je bazirana na tri stuba: na uspostavljanju sistema bezbedne plovidbe i razvoju transporta i prateće infrastrukture, zaštiti životne sredine i održivom korišćenju prirodnog bogatstva i ekonomskom razvoju i jačanju regionalne saradnje i partnerstva u regionu Podunavlja. Jedan od projekata koji je kofinansiran od strane EU, a koji se odnosi na unapređenje saradnje između institucija koje se bave plovidbom na Dunavu, je i projekat NEWADA. Učesnik na ovom projektu je i Direkcija za vodne puteve, posebna organizacija Vlade Republike Srbije koja se bavi održavanjem i razvojem unutrašnjih plovnih puteva u Republici Srbiji na kojima važe međunarodni i međudržavni režimi plovidbe (reke Dunav, Sava i Tisa).

Ključne reči: Dunav, plovni putevi, unutrašnja plovidba, međunarodna saradnja

UVOD

Projekat NEWADA kofinansiran je u okviru jednog od 13 programa transnacionalne saradnje EU. Radi se o **Programu transnacionalne saradnje „Jugoistočna Evropa“**, čiji je cilj razvijanje međunarodne saradnje po pitanjima od strateškog značaja radi unapređenja teritorijalnih, ekonomskih i društvenih integracionih procesa i doprinosa povezivanju, stabilnosti i konkurentnosti regiona. Više informacija o ovom programu može se pronaći na zvaničnoj internet prezentaciji www.southeast-europe.net. Projekat je odobren u okviru prvog poziva ovog programa, a rangiran na šesto mesto od 40 odobrenih projekata.

Realizacija je **započela u aprilu 2009. godine** i trajeće tri godine.

UČESNICI NA PROJEKTU NEWADA

NEWADA je akronim od naziva projekta na engleskom jeziku (*Network of Danube Waterway Administrations*), što znači Mreža dunavskih administracija za plovne puteve. U projekat je uključeno **12 partnera iz 8 država**: Via Donau - Austrijska kompanija za plovne puteve (Austrija), SVP - Slovačka kompanija za upravljanje vodama (Slovačka), VKKI - Centralni biro za vode i životnu sredinu (Mađarska), VITUKI - Institut za zaštitu životne sredine i upravljanje vodama (Mađarska), RSOE - Nacionalna asocijacija za radio signale i info-komunikacije (Mađarska), Agencija za vodne puteve (Hrvatska), Direkcija za vodne puteve (Srbija), AFDJ - Rečna administracija za donji Dunav (Rumunija), ACN - Administracija za plovne kanale (Rumunija), EAEMDR - Izvršna agencija za istraživanje i održavanje reke Dunav (Bugarska), ONMA - Nacionalna pomorska akademija (Ukrajina) i SHS - Državna hidrografska služba (Ukrajina). Ulogu vodećeg partnera ima austrijska kompanija Via Donau.



Slika 1. Zemlje partneri na projektu NEWADA

Pored toga, u svojstvu **posmatrača**, u projekat su uključene sledeće međunarodne organizacije i institucije: ICPDR - Međunarodna komisija za zaštitu reke Dunav, Dunavska komisija, Međunarodna komisija za sliv reke Save, Ministarstvo mora, transporta i infrastrukture (Hrvatska), Ministarstvo za transport, inovacije i tehnologiju (Austrija), Ministarstvo za transport (Rumunija), Ministarstvo za životnu sredinu i vode (Mađarska), Ministarstvo za životnu sredinu (Slovačka), Nacionalni park Donau Auen (Austrija), kao i GIS forum Dunav.

BUDŽET PROJEKTA I FINANSIRANJE

Učešće osam partnera iz zemalja članica EU kofinansirano je iz ERDF-a (Evropskog fonda za regionalni razvoj), dok su partneri iz Hrvatske i Srbije kofinansirani iz pretpristupnih fondova EU (IPA). Partneri iz Ukrajine imaju status 10% ERDF partnera, što znači da je njihovo učešće na projektu finansirano od strane partnera koji su kofinansirani iz ERDF-a. Ukupan budžet projekta je **2.8 miliona evra**. Od toga, 2.2 miliona evra obezbeđeno je iz ERDF-a, 0.2 miliona evra iz IPA, a ostatak od 0.4 miliona evra predstavlja kofinansiranje od strane samih partnera.

CILJ PROJEKTA I AKTIVNOSTI

Projekat NEWADA ima za cilj **unapređenje efikasnosti korišćenja Dunava**, kao panevropskog transportnog Koridora VII, **kroz intenziviranje saradnje između dunavskih administracija** na promociji unutrašnje plovidbe, kao racionalnog i ekološki prihvatljivog vida transporta. Adekvatnu promociju unutrašnje plovidbe Dunavom moguće je ostvariti isključivo saradnjom na međunarodnom nivou, kroz zajedničko planiranje i koordinirane aktivnosti. To je razlog zbog čega ovaj projekat ima strateški značaj za sve podunavske zemlje i sve partnere koji na njemu učestvuju.

Projektom NEWADA pokrivena je **saradnja u nekoliko tematskih oblasti** koje su značajne za unutrašnju plovidbu. Radi se o hidrografiji i hidrologiji, održavanju unutrašnjih plovnih puteva, kao i primeni informacionih i komunikacionih tehnologija na unutrašnjim plovnim putevima.

Hidrografija i hidrologija predstavljaju veoma važnu oblast za unutrašnju plovidbu. Kroz projekat NEWADA, unapređuje se efikasnost u svakodnevnom

radu kroz razmenu znanja među stručnjacima, kao i kroz identifikaciju primera najbolje prakse. Pored toga, u toku je priprema planova za unapređenje prekogranične saradnje u oblasti hidrografskih merenja, koji će podrazumevati formiranje bilateralnih radnih grupa, razmenu hidrografskih podataka, usaglašavanje aktivnosti i transfer znanja. Na taj način, ostvariće se ušteda resursa, dok će kvalitet samih hidrografskih merenja biti podignut na viši nivo. Za Direkciju za vodne puteve, ovo je veoma važan aspekt projekta, imajući u vidu dva granična sektora Dunava koja Srbija deli sa Hrvatskom (137 km) i Rumunijom (229 km).

Održavanje unutrašnjih plovnih puteva je od velike važnosti za obezbeđivanje adekvatnih plovidbenih uslova. Partneri na projektu NEWADA saraduju kroz razmenu iskustava i identifikaciju primera najbolje prakse. Takođe, planirana je priprema nacionalnih planova za optimizaciju održavanja unutrašnjih plovnih puteva. Pažnja će biti posvećena ekološkoj optimizaciji procesa održavanja unutrašnjih plovnih puteva, imajući u vidu stroge standarde po pitanju zaštite životne sredine koje propisuje regulativa EU, a koje je Srbija već unela u svoje zakonodavstvo.



Slika 2. Statusni sastanak, Beograd, jun 2010.

Primena **informacionih i komunikacionih tehnologija** na unutrašnjim plovnim putevima dobija sve veći značaj u poslednjoj deceniji. U okviru projekta NEWADA, planirano je da se ove tehnologije koordinirano razvijaju i uvode na Dunavu. Osnova saradnje na ovom polju predstavlja koordinirani razvoj određenih komponenti rečnih informacionih servisa (RIS). To se, pre svega, odnosi na **usaglašavanje elektronskih navigacionih karata** koje se proizvode u različitim zemljama. U

okviru projekta NEWADA, planirano je razvijanje zajedničkog Internet portala koji će sadržati sve informacije relevantne za unutrašnju plovidbu (**FIS portal - Fairway Information System**). Sve zemlje će imati zadatak da obezbeđuju podatke od značaja za plovidbu, koji će biti unošeni na Internet portal. Na taj način, omogućiće se svim korisnicima unutrašnjih plovinih puteva da na jednom mestu pronađu relevantne informacije, na svom jeziku, bez obzira o kom sektoru Dunava se radi. Takođe, planirano je uspostavljanje **tačaka za pristup bežičnom internetu** na odabranim mestima duž reke Dunav. Direkcija za vodne puteve je sredinom 2010. godine obavila neophodna merenja signala na broskoj prevodnici Đerdap I, na kojoj će ova usluga biti dostupna već u 2011. godini. Ove pilot aktivnosti poslužiće kao osnova za dalju analizu opravdanosti i unapređenje komunikacione infrastrukture na Dunavu.

Pored operativne saradnje u oblasti hidrografije i hidrologije, održavanja unutrašnjih plovinih puteva i primene informacionih i komunikacionih tehnologija, u okviru projekta NEWADA saradnja se uspostavlja i na strateškom nivou. Formiran je **savet direktora**, kao najviše telo u okviru projekta, u koje su uključeni direktori svih institucija koje su partneri na projektu.



Slika 3. Savet direktora projekta NEWADA

Zadatak ovog tela je da koordinira i nadzire realizaciju projektnih aktivnosti. U planu je da ovo telo nastavi da postoji i nakon implementacije projekta NEWADA, što je još jedan indikator dugoročnog strateškog značaja koji ovaj projekat ima za sve njegove učesnike. U okviru projekta, izvršena je detaljna SWOT (snage, slabosti, šanse, opasnosti) analiza za svakog partnera posebno. Na bazi ove analize, partneri će raditi zajedno

na koncipiranju **koordiniranih strategija za unapređenje administracija za plovne puteve**.

U okviru projekta NEWADA, uspostavljen je **program razmene eksperata** u četiri oblasti: hidrografije, hidrologije, održavanja unutrašnjih plovinih puteva i ekologije. Direkcija za vodne puteve učestvuje u programima koji se odnose na hidrografiju i održavanje plovinih puteva. U oktobru 2010. godine Direkcija za vodne puteve je organizovala prvi seminar u oblasti hidrografije, na kome su učestvovala naše kolege iz Hrvatske i Bugarske.



Slika 4. Seminar u oblasti hidrografije, Beograd, oktobar 2010.

Naredne godine biće organizovani seminari u oblasti hidrografije i održavanja unutrašnjih plovinih puteva, kada ćemo ugostiti naše partnere iz Austrije, Slovačke i Rumunije. Takođe, stručnjaci Direkcije za vodne puteve će biti u prilici da posete partnere iz Austrije i Rumunije, i da se upoznaju sa njihovom metodologijom rada u oblasti hidrografskih merenja i održavanja unutrašnjih plovinih puteva.

Krunu saradnje partnera na projektu NEWADA predstavljaju zajedničke aktivnosti u domenu **promocije unutrašnjih plovinih puteva, širenju znanja i unapređenju odnosa sa javnošću**. Planirano je da se usvoji plan usaglašenog delovanja u ovoj oblasti. Partneri koordinirano promovišu projekat NEWADA na svim konferencijama na kojima učestvuju. Direkcija za vodne puteve je u junu 2010. godine u Beogradu organizovala prvu radionicu za zainteresovane strane ovog projekta, na kojoj su, pored učesnika iz Srbije (Ministarstvo za infrastrukturu, Ministarstvo za životnu

sredinu i prostorno planiranje, Ministarstvo finansija, Republički hidrometeorološki zavod, Udruženje brodara, Nacionalni park Đerdap, Škola za brodarstvo, brodogradnju i hidroiženjerstvo, Jugoregistar), učestvovali i partneri iz drugih zemalja. U planu je da se u toku 2011. godine održi najmanje još jedna radionica. To će biti prilika da se predstave dostignuća ovog projekta, kao i da se promovišu pravci budućeg delovanja.

Detaljnije informacije o projektu NEWADA mogu se pronaći na zvaničnoj internet prezentaciji projekta (www.newada.eu), kao i na internet portalu Direkcije za vodne puteve (www.plovput.rs).

ZAKLJUČAK

Reka Dunav ima jak potencijal da postane pravi kohezioni faktor našeg regiona, da spaja ljude, kompanije, institucije i države. Da bi se potencijal Dunava iskoristio u punoj meri, neophodno je unaprediti saradnju između nadležnih institucija na regionalnom nivou kroz usaglašavanje pravaca delovanja i koordinaciju aktivnosti. Direkcija za vodne puteve se trudi i trudiće se i u budućnosti da, u domenu svojih nadležnosti i raspoloživih resursa, kroz postojeće i nove projekte, daje svoj doprinos ovom važnom procesu.

COOPERATION OF DANUBE WATERWAY ADMINISTRATIONS THROUGH NEWADA PROJECT

by

Ivan MITROVIĆ

Republic of Serbia, Directorate for Inland Waterways

Summary

The Danube River becomes an important theme in Serbia, as well as in the region and EU. European Commission adopted the EU Strategy for the Danube Region on 08th of December 2010. This is the first EU strategy, in which development countries outside of EU were included, Serbia among them. The strategy is based on three pillars: establishment of the system for safe navigation and development of transport infrastructure, environmental protection and sustainable use of natural resources, and economic development and strengthening of the regional cooperation and partnership in the Danube region. One of the projects

cofinanced by the EU, related to improvement of cooperation among institutions responsible for inland navigation on the Danube River, is NEWADA project. One of the participants on this project is the Directorate for Inland Waterways, a special organization of the Government of the Republic of Serbia, responsible for maintenance and development of international and interstate inland waterways in Serbia (the Danube, Sava, and Tisza rivers).

Key words: the Danube River, inland waterways, inland navigation, international cooperation

Redigovano 19.07.2011.